

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2CdoR/11/2023
Identifikačné číslo spisu:	8320200885
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Adamcová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:8320200885.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Adamcovej a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Kataríny Katkovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletú L. V., nar. D., toho času umiestnenú v Z., zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, dieťa rodičov: matky F. V., nar. D., trvale bytom v V., toho času žijúcej v E. a otca neuvedeného, za účasti pestúnov: R. A., nar. D., trvale bytom v V. a I. A., nar. D., trvale bytom v V., zastúpeného JUDr. Rastislavom Lenartom, advokátom, so sídlom v Košiciach, Pollova 32, toho času obaja pestúni žijúci v Y., o zrušenie pestúnskej starostlivosti, na podnet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, vedenej na Mestskom súde Košice pod sp. zn. K2-19P/66/2020, o dovolaní pestúna I. A. proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 31. mája 2023 sp. zn. 8CoP/300/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Bývalý Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 10. júna 2022 č. k. 19P/66/2020-564 zmenil rozsudok Okresného súdu Humenné z 19. mája 2015 č. k. 19P/65/2015-47 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Humenné z 9. mája 2018 č. k. 19P/65/2015-76 tak, že pestúnsku starostlivosť manželov R. A., rod. Q., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom G. a I. A., rod. A., nar. XX. XX. XXXX, trvale bytom M., t. č. obaja bytom v Y. nad mal. L. V., nar. XX. XX. XXXX zrušil ku dňu právoplatnosti tohto rozsudku a nariadil nad mal. L. V., nar. XX. XX. XXXX ústavnú starostlivosť, ktorú bude vykonávať v Z. (výrok I.). Matke určil vyživovaciu povinnosť na maloletú vo výške 30 % zo sumy životného minima na zaopatrené neploleté dieťa alebo nezaopatrené dieťa, ktorú je povinná poukazovať vždy do 15. dňa v mesiaci vopred na účet Z., od právoplatnosti tohto rozsudku opakovane do budúca (výrok II.). Výslovil, že o trovách štátu rozhodne súd osobitným uznesením po právoplatnosti rozsudku súdu (výrok III.).

1.1. Vychádzajúc z výsledkov vykonaného dokazovania mal súd jednoznačne za preukázané skutočnosti odôvodňujúce záver, že pestúnska starostlivosť manželov A. nad mal. L. V. nebola vykonávaná v súlade

s jej najlepším záujmom, a preto bolo dôvodné pristúpiť k jej zrušeniu.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie pestúna rozsudkom z 31. mája 2023 sp. zn. 8CoP/300/2022 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil v napadnutých výrokoch o zrušení pestúnskej starostlivosti u maloletej L. V. a trovách štátu (výrok I.) a odmietol odvolanie pestúna proti výroku o nariadení ústavnej starostlivosti nad maloletou L. V. a určení vyživovacej povinnosti matky (výrok II.).

2.1. Odvolací súd v odôvodnení uviedol, že dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutočný stav, posúdil ho podľa správnych ustanovení Zákona o rodine, v súlade s § 191 ods. 1 CSP vyhodnotil dôkazy, pričom prihliadol na všetko, čo vyšlo v konaní najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci konania. Preto je odôvodnenie rozsudku presvedčivé a s jeho závermi sa v plnom rozsahu stotožnil. Odvolací súd konštatoval, že v priebehu konania na súde prvej inštancie boli zistené a preukázané všetky skutočnosti podstatné pre rozhodnutie o zrušení pestúnskej starostlivosti, v dôsledku čoho nemal pochybnosti o správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch. Osobitne sa vysporiadal s odvolacími námietkami pestúna a na zdôraznenie správnosti dôvodov doplnil ďalšie dôvody. Súd prvej inštancie rozhodujúc o podnete Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice na zrušenie pestúnskej starostlivosti vykonávanej u maloletej L. prihliadol na skutočnosť, že pestúnska starostlivosť nebola vykonávaná v súlade s najlepším záujmom maloletej, a preto bolo dôvodné pristúpiť k jej zrušeniu. Maloletá L. bola v starostlivosti pestúnov od marca 2015 do januára 2020, kedy bola z ich starostlivosti vyňatá rozhodnutím súdu, pretože zistené skutočnosti nasvedčovali tomu, že zo strany pestúnov pravdepodobne dochádza k zanedbávaniu starostlivosti o maloletú a jej bezpečnosti. Nevhodné správanie pestúnov k maloletej, či nedostatočnú úroveň starostlivosti voči maloletej mal súd za preukázané z písomných správ Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, ktorý v priebehu realizácie pestúnskej starostlivosti pravidelne informoval konajúci súd a poskytoval informácie od materských škôl aj základnej školy, ktoré maloletá v tomto období navštevovala. Uvedené nedostatky v starostlivosti o maloletú sa týkali takmer celého obdobia piatich rokov, kedy bola v starostlivosti pestúnov, pričom boli zanedbané aj bytové podmienky v ich domácnosti. Odvolací súd dodal, že v danej veci je nesporné, že je nevyhnutné rešpektovať prezumpciu nevinu. Potrebné bolo však v tomto štádiu konania (ktoré nie je právoplatne ukončené) prihliadnuť aj na to, že z prebiehajúceho trestného konania možno usudzovať, že trestné oznámenie nebolo nedôvodné, nebolo ani odmietnuté, ani trestné konanie zastavené vo vzťahu k osobe pestúna. K odvolacej argumentácii pestúna, že trestné stíhanie voči pestúnke bolo zrušené (zastavené), a preto súd prvej inštancie mal skúmať spôsobilosť vykonávať pestúnsku starostlivosť, odvolací súd uviedol, že dôvodom zrušenia pestúnskej starostlivosti bolo nevhodné správanie pestúnov, nedostatočná úroveň starostlivosti o maloleté dieťa a nie posúdenie spôsobilosti byť pestúnom podľa § 48 ods. 2 Zákona o rodine. Poukázal na prejavovaný názor maloletej L., ktorá je aktuálne vo veku H. rokov a dokáže vo veci relevantne vyjadriť svoju vôľu. Aj zo samotného pohovoru vykonaného s maloletou vyplýva, že nemá záujem o kontakt s bývalými pestúnmi, bol zakázaný styk pestúnov s maloletou L., a to osobne, telefonicky, písomne aj v akejkoľvek inej forme. Nariadené neodkladné opatrenie bolo nevyhnutné predovšetkým v záujme zabezpečenia zdravého vývinu maloletej L., bezpečného a stabilného prostredia, v ktorom sa zdržiava a jej nevystavovania traumatizujúcim situáciám. Zároveň z vypracovanej diagnostiky maloletého dieťa Z. vyplynulo, že dieťa pestúnov nespomína, nedožaduje sa kontaktu s nimi a postupne prejavuje emócie, ktoré neboli rozvinuté v takej miere a intenzite po príchode z pestúnskej rodiny, pričom o zážitkoch z minulosti spontánne nehovorí. Pri zisťovaní najlepšieho záujmu súd prvej inštancie zistil všetky relevantné okolnosti, ktoré sú spôsobilé pre prijatie záveru, čo je v jej najlepšom záujme. V preskúmvanej veci maloleté dieťa primerane svojmu veku prezentovalo jednoznačný názor, ktorý s odstupom času zopakovalo, že sa nechce vrátiť do pestúnskej starostlivosti manželov A.. Na tento názor bolo potrebné prihliadať a zohľadniť ho aj v kontexte s ďalšími okolnosťami prípadu. Prevažná časť odvolania pestúna (okrem citácie článkov Dohovoru o právach dieťaťa) bola kritikou postupu súdu prvej inštancie s akcentom výhradne na svoju osobu bez spomenutia akýchkoľvek pozitívnych väzieb k maloletému dieťaťu, a zároveň akým spôsobom pestúni napĺňali potreby maloletého dieťaťa. Za danej situácie odvolací súd dospel k záveru, že v osobe pestúnov nie je možné jednoznačne konštatovať, že sú schopní zabezpečiť dôstojný, duševný, telesný a citový vývin maloletého dieťaťa.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie pestún I. A. (ďalej aj „dovolateľ“). Dovolanie odôvodnil ustanoveniami § 420 písm. b), c), e) a f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP a navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu, spolu s rozhodnutím okresného súdu, zrušil a vec vrátil na nové konanie.

3.1. Dovolateľ zopakoval v odvolaní namietané nedostatky rozhodnutia súdu prvej inštancie. Namietal, že bolo porušené „rovné postavenie strán“ tým, že v konaní vystupoval kolízny opatrovník, ktorý zároveň podal podnet na konanie. Boli zároveň porušené práva pestúny R. A. a matky maloletej. Správa ÚPSVaR Košice z 10. 05. 2022 nebola doručená matke ani pestúnke, pričom pestúnka sa nemohla zúčastniť na pojednávaní, aj keď žiadala odročenie pojednávania. Zároveň pestúnka nebola pred súdom vypočutá a neboli jej doručené všetky listinné dôkazy. Súd sa nevysporiadal s tým, ako voči uzneseniu o začatí trestného stíhania argumentovali pestúni. Ďalej dovolateľ citoval ustanovenia Deklarácie práv dieťaťa, s ktorou má byť napadnuté rozhodnutie v rozpore. Kolízny opatrovník porušil zákon, keď poveril vykonaním kontroly v Y. neziskovú organizáciu a jej správa, ktorá je súčasťou spisu, mala byť označená za nezákonný dôkaz. Dovolateľ ďalej doplnil, že konajúca sudkyňa oboznámila obsah spisu, a teda listinné dôkazy iba čítaním a žiadne z čítaných dôkazov neboli fyzicky ukázané a tak isto neboli všetky doručené stranám; v spise je aj údajný e-mail, ktorým matka údajne žiadala zrušiť pestúnstvo z fiktívneho neovereného mailu a súd tento dôkaz pestúnom nedoručil a ani ho neukázal; v spise doručený záznam o výsluchu maloletej L. bol prečítaný iba kolíznym opatrovníkom na poslednom pojednaní bez toho, aby bol tento dôkaz dovolateľovi doručený, je bez akejkoľvek dôveryhodnosti; sudkyňa odmietla námietky zaujatosti ako aj odmietla výsluch navrhovaných svedkov. Dovolateľ doplnil ďalšie argumenty, že bolo v napadnutom rozsudku uvedené nesprávne jeho krstné meno; že neboli doručené dôkazy v dostatočnom predstihu pred pojednávaním a nebola „per analogiam“ zachovaná lehota na prípravu pred pojednávaním. Dovolateľ tvrdil, že nemal možnosť porovnať „doslovné prečítanie“ listinných dôkazov s ich písomným vyhotovením. Uvádzal ďalšie nedostatky odôvodnenia napadnutého rozhodnutia a taktiež namietal, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia pojednávania.

4. Pestúnka R. A. s dovolaním súhlasila.

5. Kolízny opatrovník ani matka maloletej sa k dovolaniu nevyjadrili.

6. Podľa § 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 2 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku na účely tohto zákona sa pojmy žaloba, strana a spor vykladajú ako návrh na začatie konania, účastník konania (ďalej len „účastník“) a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu (účastník konania), v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

8. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

9. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

10.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ustanovenia § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil chyby vymenovanej v tomto ustanovení, ale rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

11. Na úvod dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že dovolacia argumentácia pestúna sa v zásadnom pomere zhoduje s jeho argumentáciou odvolacou, s ktorou s a krajský súd detailne a komplexne vysporiadal, s ktorým odôvodnením sa dovolací súd stotožňuje.

12. Dovolateľ uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z § 420 písm. b), c) a e) CSP. Uplatnené dovolacie dôvody však neboli náležité v dovolaní vymedzené. Dovolanie v zmysle § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vadám zmätočnosti. Dôvody uvedené v tomto ustanovení majú procesnoprávny charakter. Bolo povinnosťou dovolateľa vymedziť dovolací dôvod a uviesť, v čom vada konania spočíva (§ 431 CSP). Ani dovolací súd nezistil nedostatok procesných podmienok, ktoré by mali za následok existenciu väd podľa ustanovení § 420 písm. b) a c) CSP, ani žiadny z dôvodov na vylúčenie sudcu, resp. nesprávne zloženého súdu podľa ustanovenia § 420 písm. e) CSP. O údajnej námietke zaujatosti, ktorú mala sudkyňa odmietnuť na „poslednom pojednávaní“, nie je v súdnom spise žiadna zmienka. Možno zhrnúť, že v tejto časti dovolateľ nevymedzil dovolací dôvod na základe kritérií uvedených v ustanovení § 431 CSP a je dôvod na odmietnutie dovolania v tejto časti podľa § 447 písm. f) CSP.

12.1. Pokiaľ dovolateľ namietal skutočnosť, že navrhovateľ je zároveň kolíznym opatrovníkom maloletej, nie je dovolaciemu súdu jasné, ako by mohla byť porušená zásada rovnosti účastníkov konania v tejto súvislosti. Úrad práce sociálnych vecí a rodiny funkciu opatrovníka vykonáva v zmysle § 73 ods. 2 písm. b) bod 2 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane mládeže a sociálnej kuratele. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny je príslušný podľa miesta bydliska dieťaťa. Zákon teda stanovuje, ktorý z Úradov práce sociálnych vecí a rodiny vykonáva funkciu kolízneho opatrovníka. Dovolací súd dáva do pozornosti ustanovenie § 6 predmetného zákona, podľa ktorého je úlohou kolízneho opatrovníka zabezpečovať dieťaťu ochranu a starostlivosť, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho a ochranu jeho právom chránených záujmov, pri rešpektovaní jeho práv priznaných medzinárodným dohovorom. Ďalej podľa § 44a ods. 2 zákona č. 305/2005 Z. z. priebežne sleduje výkon pestúnskej starostlivosti a najmenej raz za šesť mesiacov predkladá súdu správu o kvalite starostlivosti o dieťa v pestúnskej starostlivosti. Kolízny opatrovník teda pri podávaní podnetu plnil svoje povinnosti pri ochrane dieťaťa, ktoré mu vyplývali zo zákona a zastupovaním maloletej v konaní opätovne vykonával pôsobnosť vyplývajúcu mu zo zákona. V oboch prípadoch teda chránil záujem maloletej, ako mu ukladajú zodpovedajúce právne predpisy a tieto rôzne povinnosti nie sú vo vzájomnom rozpore, ako sa snaží dovolateľ naznačiť.

13. Dovolateľ ďalej uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva aj z § 420 písm. f) CSP. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú dovolateľom namietanú procesnú vadu zmätočnosti, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13.1. V prvom rade z jazykového vyjadrenia predmetného ustanovenia § 420 písm. f) CSP vyplýva, že sa týka prípadov, kedy súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Znamená to, že dovolaním podľa tohto ustanovenia sa nemožno domáhať konštatovania porušenia procesných práv

iných účastníkov konania (strán) ako dovolateľa. Pokiaľ teda dovolateľ poukazoval na obmedzenia práv matky a pestúny, nie je jeho dovolanie v tejto časti subjektívne prípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie v tejto časti podľa § 447 písm. c) CSP. Dovolací súd sa preto ďalej zaoberal len tou časťou odôvodnenia dovolania, ktorá sa vzťahuje na dovolateľa a jeho postavenie v preskúmvanom konaní.

14. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberala a riadila a ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne uplatnenými námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán; postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie (II. ÚS 76/07).

15. Pokiaľ dovolateľ namietal nesprávne skutkové zistenia, či hodnotenie dôkazov, tieto nespôsobujú prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Dovolateľova argumentácia je totožná s tou, ktorú prezentoval pred súdmi nižších inštancií. Dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

15.1. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd tieto vady v prejednávanej veci nezistil.

15.2. Rovnaký záver platí aj pokiaľ dovolateľ namietal, že mu neboli doručené vopred všetky listinné dôkazy a nemohol si pri ich čítaní overiť, či sa skutočne zhodujú s písanou predlohou. V prvom rade treba povedať, že Civilný sporový poriadok ani Civilný mimosporový poriadok neobsahujú žiadne ustanovenia, ktoré by ukladali povinnosť súdom takto postupovať. K listinným dôkazom, ktoré boli na pojednávaní vykonané v súlade s ustanovením § 204 CSP prečítaním, mal možnosť sa na pojednávaní dovolateľ vyjadriť a prípadne nahliadnuť do spisu, ak sa s nimi chcel oboznámiť mimo pojednávania. Ak mal dovolateľ pochybnosti, že obsah prečítaného nie je identický s písomným obsahom listiny, mal možnosť žiadať predmetný dôkaz na nahliadnutie, čoho sa na pojednávaní nedomáhal. Odhliadnuc od toho, že ide o vážne obvinenie súdu z falšovania dôkazov bez akéhokoľvek dôkazu, dovolaciemu súdu sa javí, že ide o účelový argument, najmä s ohľadom na skutočnosť, že voči takémuto postupu na pojednávaniach dovolateľ aktívne nenamietal. Pokiaľ súd postupoval v súlade so zodpovedajúcou

procesnou úpravou, nemožno hovoriť o porušení práva na spravodlivý proces.

15.3. Dovolací súd dopĺňa, že nedôvodná je aj argumentácia o nezákonnom dôkaze, keď z obsahu napadnutých rozhodnutí je jasné, že z o žiadnych správ Y. neziskovej organizácie konajúce súdy nevychádzali. Zo skutočností, že sú tieto správy súčasťou spisu, nevyplýva, že by v danej veci boli súčasťou dokazovania a tiež, že poznatky z nich zistené by boli zdrojom zisteného skutkového stavu. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia i z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a z obsahu samotného spisu vyplýva, že súdy mali dostatok poznatkov, odôvodňujúcich zrušenie pestúnskej starostlivosti, aj z iných zdrojov.

15.4. Pokiaľ neboli vykonané niektoré dôkazy, ktoré navrhoval pestún, dovolací súd uvádza, že o tom, ktoré dôkazy vykoná rozhoduje výhradne súd a nevykonanie navrhnutých dôkazov nie je porušením práva na spravodlivý proces. Nevykonanie jednotlivých dôkazov konajúce súdy odôvodnili.

16. Dovolateľ v dovolaní namietal aj nepreskúmateľnosť rozsudku odvolacieho súdu a jeho nedostatočné odôvodnenie, lebo odvolací súd sa nevysporiadal s jeho námietkami voči rozsudku súdu prvej inštancie uvedenými v odvolaní.

16.1. K námietkam dovolateľa týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces (podrobnejšie poukazuje dovolací súd napr. na rozsudok z 27. októbra 2021 sp. zn. 5Cdo/130/2021).

16.2. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu napadnutý dovolaním pestúna spĺňa kritériá pre odôvodnenie rozhodnutia v zmysle § 220 ods. 2 CSP, a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odvolací súd súhlasil s rozhodnutím súdu prvej inštancie o potrebe zrušiť pestúnsku starostlivosť. Z odôvodnení rozhodnutí obidvoch súdov nižších inštancií, chápaných v ich organickej jednote ako celok (I. ÚS 259/2018) je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil súd prvej inštancie, ako ich posudzoval odvolací súd, a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd prijaté rozhodnutie náležite vysvetlil. Odôvodnenie jeho rozsudku zodpovedá aj základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia, vyplýva z neho vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Odvolací súd sa veľmi podrobne a komplexne vysporiadal s relevantnými odvolacími námietkami pestúna. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie konzistentné. Závery, ku ktorým odvolací súd dospel, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť. Dovolací súd pripomína, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Dovolateľ v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli zistené a vyhodnotené v základnom konaní.

16.3. Pokiaľ išlo o posúdenie argumentácie pestúna pri obhajobe v trestnom konaní, je potrebné poukázať na skutočnosť, že obvinenie dovolateľa stále trvá, navyš skutočnosť, že osoba je dôvodne podozrivá, že spáchala trestný čin, je podstatne ťažší následok ako zrušenie pestúnskej starostlivosti. Inými slovami, pestúnska starostlivosť sa môže zrušiť aj pri starostlivosti, ktorá ešte nemusí napĺňať znaky skutkovej podstaty trestného činu. Navyš, s argumentáciou dovolateľa sa oba konajúce súdy podrobne vysporiadali. Najmä v rozsudku súdu prvej inštancie sú rozsiahlo a detailne popísané a preukázané objektívnymi dôkazmi neprijateľné podmienky pestúnskej starostlivosti, ktorú pestúni „poskytovali“ maloletej. Odvolací súd sa s nimi stotožnil, pričom pripojil na potvrdenie rozhodnutia ďalšie dôvody. Sú v opravnom konaní je povinný sa zaoberať iba podstatnými námietkami a pokiaľ pestún neuviedol nič relevantné k otázke spochybnenia záverov súdu prvej inštancie, nebolo potrebné sa

s jeho námietkami podrobne zaoberať, tak ako si to predstavoval.

16.4. Dovolací súd dodáva, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu dostatočne vysvetľuje, že boli naplnené dôvody zrušenia pestúnskej starostlivosti podľa § 52 ods. 2 Zákona o rodine. Nesúhlas strany sporu s argumentmi súdu neznamená nepreskúmateľnosť jeho rozhodnutia.

17. Pokiaľ dovolateľ tvrdil, že jeho procesné práva boli porušené aj tým, že na prejednanie odvolania krajský súd nenariadil pojednávanie, dovolací súd poukazuje na to, že podľa § 385 ods. 1 CSP odvolací súd nariadi pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem. O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. V danom prípade sa odvolací súd stotožnil so skutkovými závermi súdu prvej inštancie, preto je namieste záver, že nemal dôvod dokazovanie zopakovať (§ 384 ods. 1 CSP). Existenciu podmienok pre doplnenie dokazovania odvolací súd nezistil (§ 384 ods. 2 a 3 CSP). Keďže na nariadenie pojednávania nebol daný ani verejný záujem, rozhodnutie o veci bez nariadenia pojednávania je postupom, ktorý plne zodpovedá zákonu (§ 385 ods. 1 CSP). Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľa na spravodlivý súdny proces. Neopodstatnená je preto námietka, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP.

18. Rovnako písárska chyba v krstnom mene pestúna nie je takým procesným postupom, ktorý by znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by mohlo dôjsť k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Je ľahko odstrániteľná opravným uznesením.

18.1. Taktiež z obsahu spisu nebolo zistené nedodržanie lehoty na prípravu pred pojednávaním a dovolateľ túto vadu ani dostatočne nekonkretizoval.

19. Majúc na zreteli vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu nie je zaťažené vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

20. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania formálne a bez ďalšej konkretizácie vyvodzoval aj z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

20.1. Dovolací súd vo vzťahu k označeným dovolacím dôvodom zdôrazňuje, že ustanovenie § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 ods. 1 CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň a) pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20.2. V preskúmvanej veci podľa názoru odvolacieho súdu dovolateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) nevymedzil uplatnený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 tohto právneho predpisu. Dovolací súd napriek značnej snahe autenticky porozumieť textu dovolania ako celku (opätovne vid' nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 15/2021 z 25. mája 2021 alebo jeho nález sp. zn. I. ÚS 336/2019 z 9. júna 2020) zistil, že dovolateľ nenastolil, nevymedzil, neformuloval, nepomenoval právnu otázku zásadného významu a ani neuviedol rozhodovaciu prax zodpovedajúcu zneniu ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP. Preto dovolací súd nemohol svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach, ktorú otázku, a ktoré rozhodnutia eventuálne mal dovolateľ na mysli. Za týchto okolností dovolací súd nemohol pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný, či odvolací súd. Dovolací súd je v súlade s dispozičnou zásadou viazaný uplatnenými dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), vrátane ich obsahového i rozsahového vymedzenia, a z

iných, než dovolateľom uplatnených dôvodov, napadnuté rozhodnutie preskúmať nemôže. Preto ak dovolanie nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 432 CSP, tak ako sa to stalo aj v prejednávanej veci, tento nedostatok má za následok odmietnutie dovolania podľa § 447 písm. f) CSP.

21. V kontexte celkovej úrovne podaného opravného prostriedku sa javí až úsmevným poukaz pestúna, že „pokiaľ by si bol odvolací súd „istý“ svojím rozhodnutím, tak by v poučení o opravnom prostriedku nedal možnosť podať proti jeho rozhodnutiu mimoriadny opravný prostriedok“. V tejto súvislosti dáva odvolací súd právnomu zástupcovi pestúna do pozornosti ustanovenie § 393 ods. 1 CSP, ktoré ustanovuje povinné náležitosti rozhodnutia odvolacieho súdu, medzi ktoré patrí i poučenie o prípustnosti dovolania, lehote na podanie dovolania, o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení advokátom v dovolacom konaní.

22. Dovolací súd konštatuje, že dovolanie v časti namietajúcej nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP a vady v zmysle § 420 písm. b), c), e) CSP a čiastočne i § 420 písm. f) CSP nie je prípustné, resp. dovolací dôvod nie je vymedzený a v časti namietajúcej vadu zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP je síce čiastočne prípustné, ale nie je dôvodné. Vzhľadom na uvedené dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

23. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania je založené na ustanovení § 52 CMP.

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.